

Warmteprogramma **'Stap-voor-stap aardgasvrij'** 2023-2025

Versie 1.0

Naar een aardgasvrij Dalfsen

Van praten naar doen

Auteur: Anthony Voets
Eenheid: Cluster Duurzaamheid
Versie: **12-3-2024**

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE.....	4
1. VOOR WE ECHT BEGINNEN	6
1.1 BESTE BEWONERS.....	6
1.2 BESTE COLLEGA'S.....	6
2. WE BEGINNEN BIJ HET BEGIN.....	7
2.1 WAT IS HET PROBLEEM?	7
2.2 WAT DOET HET RIJK?.....	8
2.3 WAT DOET DE GEMEENTE?.....	8
2.4 WAT ZIJN DE ALTERNATIEVE DUURZAME VERWARMINGSSYSTEMEN?.....	9
2.4.1 <i>Het elektriciteitsnet zit toch vol?</i>	9
2.4.2 <i>Ik moet toch heel veel isoleren voor een warmtepomp?</i>	9
2.4.3 <i>Waarom praten jullie met buurten als we een oplossing hebben?</i>	9
2.5 WAT KUN JE ZELF DOEN?.....	10
3. EEN WARMTEPROGRAMMA.....	11
3.1 WAAROM DIT PROGRAMMA?	11
.2 WAT STAAT ER IN DIT PROGRAMMA?	12
4. WAT MOET ER GEBEUREN?	13
4.1 WAT VOOR GEBOUWEN HEBBEN WE?	13
4.2 WAT WETEN WE VAN ONZE GEBOUWEN (EN WAT NIET)?.....	14
4.3 WELKE AANPAKKEN ZIJN ER?	14
4.4 WAT ZIJN DE UITDAGINGEN?	14
4.4.1 <i>Hoe moet ik dat allemaal betalen?</i>	14
4.4.2 <i>Hoe zit dat met ecologisch onderzoek voor isoleren?</i>	15
4.4.3 <i>Wat moet ik doen als mijn ketel stuk gaat?</i>	15
4.4.4 <i>Ik heb hier helemaal geen zin in!</i>	15
4.5 WANNEER MOET MIJN WONING AARDGASVRIJ ZIJN?	16
5. WAT DOEN WE WEL (EN NIET)?	17
5.1 WAT DOET DE GEMEENTE?.....	17
5.2 WAT GAAT DE GEMEENTE NOG DOEN?	20
5.2.1 <i>We zoeken energicoach(es) voor huurders</i>	20
5.2.2 <i>We zoeken klusteams voor bewoners, die niet zelf kunnen (kleine) klussen</i>	20
5.3 HOE WERKT EEN BUURTAANPAK...?.....	20
5.3.1 <i>...Voor de buurten Dalfsen Centrum en Polhaar?</i>	20
5.3.2 <i>...Voor de buurten Pleijendal, Westerbouwlanden en Ruitenveen</i>	20
5.3.3 <i>...Voor de buurten die we na 2025 bezoeken?</i>	20
5.3.3 <i>Wat gebeurt er met een wijkuitvoeringsplan?</i>	20

6. WELKE HULP BIEDT DE GEMEENTE?	21
7. MET WIE DOEN WE HET SAMEN?	24
7.1 HOE HELPT HET RIJK?	24
7.2 HOE HELPT DE PROVINCIE?	25
7.3 HOE HELPT DE WONINGBOUWVERENIGING?	25
7.4 HOE HELPT ENEXIS?	25
7.5 HOE HELPEN DE MAATSCHAPPELIJKE PARTNERS?	25
7.6 HOE HELPEN BEWONERSINITIATIEVEN?	25
7.7 HOE HELPEN UITVOERENDE BEDRIJVEN?	26
7.8 HOE HELPEN ONDERNEMERS(VERENIGINGEN)?	26
7.9 HOE HELPEN ADVIESBUREAUS?	26
8. WAAR MOETEN WE OP LETTEN?	27
8.1 WAT BETEKENT DE NIEUWE REGERING VOOR DE GEMEENTE?	27
8.2 MOGEN BEWONERS OOK ZELF PLANNEN WANNEER ZE AARDGASVRIJ WILLEN ZIJN?	27
8.3 GAAT MIJN STRAAT DAN ELKE JAAR OP DE KOP?	28
8.4 MIJN BUREN HEBBEN HET NIET ZO BREED, HELP JE DIE OOK?	28
9. WIE MOET IK HEBBEN BIJ DE GEMEENTE?	29
9.1 WIE WERKEN ER ALLEMAAL IN HET TEAM WARMTETRANSITIE?	29
9.2 KAN IK MEEPRATEN MET HET TEAM WARMTETRANSITIE?	29
10. WANNEER KOMT ER EEN NIEUW WARMTEPROGRAMMA?	30
11. WAT GAAN WE DOEN TUSSEN 2024 EN 2050?	31
11.1 WAT IS ER GEBEURT TOT NU TOE?	31
11.2 WAT GEBEURT TOT EN MET 2025?	32
11.3 WAT GEBEURT VAN 2026 TOT EN MET 2030?	33
11.3 WAT GEBEURT VAN 2031 TOT EN MET 2050?	34

1. Voor we echt beginnen

Als “wij ambtenaren” een stuk opstellen, proberen we altijd in de schoenen te gaan staan van de mensen, voor wie we het stuk schrijven.

Cluster Duurzaamheid schrijft dit programma voor alle gebouwgebruikers in de gemeente Dalfsen, maar ook voor ons college en raad en alle collega's. En zoveel mensen, zoveel aanspreekvormen en taalgebruik weten we intussen.

1.1 Beste bewoners

We hebben gekozen om dit programma informeel en verhalend te schrijven. Er staat geen “u” maar een “je”. En we proberen alle vaktaal te vermijden, zodat iedereen begrijpt wat er staat.

En even voor de mensen die denken; wat respectloos om mij aan te spreken met “je”. We gebruiken de “je” vorm, omdat we geloven dat we hiermee de afstand tussen gemeente en inwoners wat kleiner maken. We willen benadrukken dat we “u” allemaal respecteren.

Veel van onze collega's inclusief de schrijver zijn zelf ook inwoners van deze mooie gemeente.

En het belangrijkste is:

We doen het samen; de gemeente en alle inwoners.

En wat is het fijn als we aan elkaar gewoon kunnen vragen “*he-j 't zo wied??*”

1.2 Beste collega's

We weten dat het binnen de gemeente niet gebruikelijk is om “we” te gebruiken in teksten. Want zijn dat de ambtenaren, het college of de raad, of allemaal? “We” in dit stuk is het cluster Duurzaamheid, tenzij we er anderen bijhalen. Een voorbeeld is “we, gemeente en inwoners”.

Nu we de aanspreekvormen hebben benoemd kunnen we beginnen.

Veel leesplezier gewenst.

Anthony Voets
Projectleider Warmtetransitie

2. We beginnen bij het begin

Voor we een programma opstellen, is het belangrijk te weten waarom dat eigenlijk nodig is. Dat leggen we hieronder uit.

2.1 Wat is het probleem?

Het is voor iedereen duidelijk dat het klimaat aan het veranderen is. Elk jaar breken we weer nieuwe records aan hitte, regenval, overstromingen en andere gevolgen van de stijgende temperaturen.

De wetenschap heeft daarnaast vastgesteld dat de oorzaak van de klimaatverandering is gelegen bij onze handelingen op deze planeet. Door de enorme stijging van consumptie rijden er bijvoorbeeld steeds meer auto's, is meer energie nodig voor steeds meer mensen en draaien fabrieken non-stop om ons te voorzien van allerlei spullen, die de halve planeet over worden gesleept. Het klimaat verandert en dat komt door menselijk handelen.

Als we fossiele brandstoffen uitstoten, pompen we CO2 in de atmosfeer. Dit vormt een hete deken om de Aarde heen. De warmte blijft binnen de deken. Hoe meer we uitstoten, hoe dikker de 'koolstofdeken' wordt. En dat brengt het klimaat van slag.¹

¹ <https://transitietaal-nl.cdn.ampproject.org/c/s/transitietaal.nl/blogs/de-beste-metafoor-om-klimaatverandering-uit-te-leggen?format=amp>

De meeste overheden in de wereld hebben in 1992 is het Klimaatverdrag ondertekend met als doel de emissie van broeikasgassen te reduceren. Daarna is in 1997 het Kyoto protocol getekend en in 2015 het Akkoord van Parijs. Dit zijn afspraken, waar het rijk, de provincie en de gemeente mee aan de slag moeten. De discussie opnieuw starten of het wel aan mensen ligt is dus voor ons niet meer aan de orde.

Wat we wel met elkaar kunnen bespreken is hoe we “de hete deken” dunner kunnen maken, om de opwarming van de aarde te verminderen. Maar daarover straks meer.

2.2 Wat doet het rijk?

In het Nationaal Klimaatakkoord dat op 28 juni 2019 is gepresenteerd door het kabinet, is afgesproken dat in 2050 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen in Nederland aardgasvrij zijn. Dat betekent energie besparen door isoleren en gebruik maken van duurzame warmte en elektriciteit.

Een eerste stap is dat in 2030 1,5 miljoen bestaande woningen verduurzaamd zijn (*dit is 21% van de totale voorraad*).

Het Rijk heeft voor de aanpak gekozen, om ‘buurt voor buurt’ Nederland aardgasvrij te maken. Dit betekent dat de gemeenten de uitvoering doen. Wij zitten immers wat dichterbij onze buurten dan het Rijk. Tegelijk zorgt het Rijk voor subsidie, fondsen en informatie voor alle inwoners van Nederland.

Wil je meer lezen over het akkoord, ga dan naar: <https://www.klimaatakkoord.nl/klimaatakkoord>.

2.3 Wat doet de gemeente?

Na de opdracht van het Rijk aan de gemeente, was de eerste stap onderzoek te doen naar wat er kan in Dalfsen, en hoe we dat denken aan te pakken. De uitkomsten van het onderzoek, en de aanpak zijn vastgelegd in de Transitievisie Warmte met de titel “**Samen onderweg naar duurzame warmte in Dalfsen**”. Deze visie is op 29 november 2021 vastgesteld door de gemeenteraad van Dalfsen.

Als je wilt lezen wat er precies in de visie staat, kijk dan op: <https://www.dalfsen.nl/aardgasvrij>.

Na de vaststelling van de Transitievisie Warmte zijn we met twee buurten gaan praten over de (on)mogelijkheden van een warmtenet. Dit zijn de buurten Dalfsen Centrum en Polhaar. Voor alle overige buurten zetten we vooral in op het informeren over de mogelijkheden om aardgasvrij te wonen en werken.

De ontwikkelingen in aanpak zijn, mede omdat alle gemeenten in Nederland hiermee bezig zijn, intussen versneld.

Onlangs heeft de gemeenteraad akkoord gegeven op het feit dat we met alle wijken in gesprek zullen gaan de komende jaren ([Raadscommissie 04 december 2023 19:30:00, Gemeente Dalfsen](#)).

Alleen de planning welke wijk wanneer is nog even zoeken. Waarom we dat nog niet weten, komt in de volgende paragraaf aan de orde.

2.4 Wat zijn de alternatieve duurzame verwarmingssystemen?

We hebben (op dit moment) geen andere duurzame warmtebron dan elektriciteit. Andere warmtebronnen zoals aardwarmte, biogas of waterstof zijn (nog) niet voor handen. We houden de ontwikkelingen van deze technieken uiteraard wel in de gaten.

Wat we wel weten:

Individueel elektrisch verwarmen (met een warmtepomp) is mogelijk in de hele gemeente Dalfsen, maar...

Er zijn wat dingen die we eerst moeten regelen.

2.4.1 Het elektriciteitsnet zit toch vol?

Ja en nee. Voor de teruglevering van zonnestroom zit een groot deel van het net in onze gemeente "vol". Dat wil zeggen dat de elektriciteit die de zonnepanelen opwekken, die je zelf op dat moment niet gebruikt, soms niet terug kan worden geleverd aan het nationale elektriciteitsnet.

Voor de levering van elektriciteit zijn deze problemen er nog niet, maar als we met zijn allen tegelijk aan de warmtepomp gaan wel.

Dat betekent dat Enexis, die het elektriciteitsnet beheert en onderhoudt, eerst het elektriciteitsnet moet verbeteren, als we een hele buurt willen verduurzamen. Op individueel niveau is het plaatsen van een warmtepomp vaak (nog) geen probleem.

Omdat de versterking van het elektriciteitsnet wordt uitgevoerd door Enexis, zijn we afhankelijk van hun planning.

2.4.2 Ik moet toch heel veel isoleren voor een warmtepomp?

Gebouwen gebouwd na 1992 zijn vaak zo goed geïsoleerd dat extra isolatie kan, maar niet altijd uit kan en nodig is. Gebouwen die ouder zijn dan 1991 hebben vaak wel extra isolatie nodig.

Alle gebouwen moeten minimaal de volgende isolatie hebben:

Vloer, gevel zonder spouw en dak	minimaal: > 3,5 W/m ² .K (circa 90-110 mm isolatie)
Gevel met spouw	minimaal: na-isolatie
Glas en deuren	minimaal: HR++ glas in hout of kunststof kozijn
Ventilatie	minimaal: mechanische met CO ₂ sturing

Afhankelijk wat je al hebt gedaan, of is gedaan door de vorige bewoner zijn bovenstaande voorwaarden nodig voor een comfortabel huis met een warmtepomp.

Daarnaast is het ook goed om te kijken naar de afgifte van de warmte in je huis. Heb je radiatoren of vloerverwarming, of luchtverwarming? Afhankelijk van het type afgiftesysteem kan het zijn dat ook die vervangen moet worden om je huis comfortabel warm te krijgen.

Op de website van de gemeente zorgen we dat binnenkort alle toelichting komt te staan over deze technische aspecten.

2.4.3 Waarom praten jullie met buurten als we een oplossing hebben?

Dit doen we omdat elke verwarming voordelen, maar zeker ook nadelen heeft.

De individuele warmtepomp heeft meestal een buitenunit. Niet iedereen vindt dat mooi, maar sommige mensen vinden het geluid nog veel hinderlijker. Er is een geluidsnorm van 30 dB (net zo hard als fluisteren), maar in een stille nacht kan dat als vervelend worden ervaren.

In de winter zijn ramen vaak dicht, dus hoor je het geluid minder. Maar als we in de zomer met de pomp gaan koelen, en je zit lekker in de tuin is het geluid er ook. En misschien niet één warmtepomp, maar wel een stuk of wat.

Tenslotte moeten er voor de versterking van het net niet alleen kabels worden vervangen, maar in geval van warmtepompen voor iedereen ook trafokasten worden bijgeplaatst. Trafokasten zijn die kleine huisjes in de buurt met de die bliksempaatsjes op de deur. Per kast is 30 m² ruimte nodig die ten koste gaat van de openbare ruimte. Er is dan minder speelruimte, stoep of groen. Per buurt komen er gemiddeld vijf van die kasten bij, schatten we nu in op basis van de ontvangen informatie van Enexis voor de eerste 8 buurten.

Kortom, allemaal een individuele warmtepomp kan, maar wonen we dan nog steeds in de gelukkigste gemeente van Nederland?

En dit is alleen nog maar het ruimtelijk aspect. We kijken daarnaast ook nog naar de financiële, sociale, organisatorisch en technische aspecten van duurzame verwarming.

Als gemeente zoeken we daarom naar alternatieven, waarbij we alle vijf aspecten inzichtelijk willen maken. Er is binnen onze gemeente mogelijk een alternatief voor een warmtepomp, namelijk een (klein) warmtenet. Een warmtenet is een soort cv-ketel die in de wijk staat, in plaats van in huis. Uw huis is dan een soort radiator, waarbij de leidingen door de wijk lopen.

Dit collectieve systeem heeft ook als bron elektriciteit, maar vereist mogelijk minder trafokasten, en kan ook het aantal buitenunits verminderen. Het onderzoeken waard lijkt ons.

2.5 Wat kun je zelf doen?

Wij wonen niet in jullie woning. Dat doe je zelf, met een groot gezin, of met zijn tweeën of alleen. Soms is de woning van jou, maar soms is het een huurwoning. Van de woningbouw of een particulier of bedrijf.

Iedereen weet dat het verstandig is om te isoleren, want daarmee kun je verwarmingskosten verlagen. De recente energiecrisis heeft laten zien wat de impact kan zijn als aardgas plotseling heel duur is. Het verlagen van het gebruik heeft dus de hoogste prioriteit.

Woningeigenaren kunnen daar dus mee beginnen. En het hoeft niet allemaal tegelijk. Stap-voor-stap.

Als je in een huurwoning zit is bovenstaande makkelijker en ingewikkelder tegelijk. Makkelijker omdat de eigenaar moet zorgen voor isolatie en goede verwarming. Ingewikkelder omdat sommige eigenaren dat niet of nauwelijks doen, of tegen een aanzienlijke verhoging van de huur.

Heel belangrijk is dus te weten dat niet alles nu hoeft te worden gedaan. We hebben inderdaad nog wel even de tijd, maar veel hangt af van de leeftijd van de cv-ketel. Als je na 2035 je cv-ketel gaat vervangen, is een aardgasvrije oplossing eigenlijk noodzakelijk. Een verwarmingsinstallatie gaat ongeveer 15 jaar mee, Als je die in 2035 plaatst gaat die dus tot 2050 mee. En dan is er geen aardgas meer.

Daarnaast is niet iedereen een bouwkundige of installateur. Of financieel adviseur. Dus bieden we als gemeente hulp, voor als je wel wilt, maar niet weet hoe. Meer daarover in hoofdstuk 6.

De individuele warmtepomp is dus mogelijk, maar heeft wel nadelen voor “zijn omgeving”.

Voor we kiezen, bespreken we de mogelijkheden met de buurt waar de werkzaamheden van Enexis zijn gepland.

We moeten het plan samen maken; iedereen wil fijn wonen, en dat is straks aardgasvrij.

3. Een warmteprogramma

Nut en noodzaak van een programma is dus vooral om te laten zien wat aardgasvrij stap-voor-stap betekent voor de gemeente, maar vooral voor jullie als inwoners.

3.1 Waarom dit programma?

In 2050 in één keer allemaal aardgasvrij zijn kan niet. De aannemers, installateurs en Enexis hebben daarvoor onvoldoende mensen en materieel.

Dus is niets doen geen optie. Dat betekent overigens ook niet dat alles nu moet. We zullen echter wel een begin moeten maken. We starten met het helpen bij isoleren, als je dat nodig hebt. Dat kun je zelf, maar we doen ons best daar iedereen bij te helpen die dat nodig heeft.

En daarna gaan we buurt voor buurt zorgen dat we kunnen kiezen voor een alternatieve verwarming. En die stappen zijn (voor zover we nu weten) beschreven in dit programma.

Doel van het programma is het stappenplan voor de gemeente en inwoners inzichtelijk te maken.

We hebben intussen een planning tot 2028, maar ook daarna kunnen we goed inschatten wat er moet gebeuren om in 2050 klaar te zijn.

.2 Wat staat er in dit programma?

Een heleboel, dus kijk even wat interessant voor je is. We hebben de vragen die we de laatste jaren van inwoners hebben gekregen gebruikt als titels. Dus zoek de vraag waar je antwoord op wilt.

We beschrijven de opgave die we hebben in “**wat moet er gebeuren**”. Daar staat ook op welke manieren de gemeente aan de slag wil met verduurzamen en wat we aan informatie hebben en nodig hebben. Daarnaast zijn er ook nog wel wat hobbels op de weg, die we uitleggen.

Om te zorgen dat voor inwoners duidelijk is wat de gemeente wel en niet gaat doen, hebben we opgeschreven “**wat doen we wel (en niet)**”. Daar staat uitgelegd waar de gemeente je op welke manier kan helpen naar een aardgasvrije woning.

Het meest praktisch hoofdstuk voor de inwoner is “**welke hulp biedt de gemeente?**”. We begrijpen als gemeente dat het best lastig is om te weten wat je moet doen. We hebben hulp, en u kunt in dit hoofdstuk lezen welke hulp bij jou past.

“**Met wie doen we het samen?**” laat zien dat inwoners heel belangrijk zijn, maar dat er nog een hoop instellingen zijn die er ook wat van vinden. En dat we het echt samen moeten doen, om het te laten slagen.

Gemeente Dalfsen is niet alleen op de wereld, en er zijn meer partijen bezig met beleid en plannen. In “**waar moeten we rekening mee houden**” kun je lezen welke zaken we nu zien, die invloed hebben op de voortgang van het programma.

In “**wie moet ik hebben bij de gemeente?**” kun je lezen bij wie je moet zijn voor informatie over aardgasvrij wonen en werken. Ook is hier beschreven hoe inwoners “de vinger aan de pols” kunnen houden bij het beleid van de gemeente.

Een belangrijke vraag die we bij elk gesprek krijgen: “er verandert nog zoveel, moeten we niet wachten totdat de techniek beter is? Het antwoord is nee, want de luxe van tijd hebben we niet. Maar we willen wel dat dit programma nieuwe ontwikkelingen oppikt en toepast waar mogelijk. In de dagelijkse werkzaamheden en projecten doen we dat nu ook al.. In “**wanneer komt er een nieuw programma**” schrijven we het antwoord op die vraag op, en hoe we dat doen.

We weten de planning niet in detail. Toch kunnen we een redelijke inschatting maken van de activiteiten die we als gemeente willen uitvoeren. Dat is opgeschreven in “**wat doen we tussen 2024 en 2050?**”.

4. Wat moet er gebeuren?

Best veel. In de gemeente staan ongeveer 12.000 woningen en 1.950 bedrijfspanden. En die moeten allemaal zonder aardgas worden verwarmd voor 2050.

4.1 Wat voor gebouwen hebben we?

Woningen en bedrijfspanden. Dat klinkt overzichtelijk. Maar gebouwen hebben veel verschillende bouwjaren; van 1420 tot 2017. De woningen en panden die zijn gebouwd met een bouwvergunning na 1 juli 2017 zijn per definitie al aardgasvrij.

Maar een gebouw uit 1420 vereist andere maatregelen dan een woning uit 2016. En dan zijn sommige van die oude gebouwen ook nog Rijks- of gemeentemonument. Daar mag je ook nog niet alles zomaar doen.

En alle gebouwen hebben een eigenaar; maar niet altijd is de eigenaar de bewoner. Woningen kunnen particulier worden gehuurd, of van de woningbouwvereniging. In de gemeente Dalfsen is ongeveer 17% van de woningen in bezit van een corporatie.

Naast verschil in bouwjaren zijn er ook nog verschillende woningtypen; vrijstaand, twee-onder-een-kap, rij- en hoekwoningen. En appartementen, die vaak een Vereniging van Eigenaars hebben.

De bedrijfspanden kennen allerlei gebruiken, zoals kantoor, school, winkel, logies (logeerplekken) of bijeenkomst (restaurants, café en zalen). Soms staan die panden in een buurt, maar soms ook op een bedrijventerrein.

In Dalfsen hebben we 36 buurten, met elk hun eigen samenstelling van gebouwen en bewoners. Wil je zien hoe jouw buurt er uit ziet, kijk dan op: <https://wijkpaspoort.vng.nl/?admin=GM0148>.

4.2 Wat weten we van onze gebouwen (en wat niet)?

Als je op het wijkpaspoort kijkt, weten we best wel wat van de gebouwen in onze gemeente. 5% van de woningen is elektrisch verwarmd zonder gasverbruik. Waar die woningen precies staan is wat lastiger te vinden. Dus we sturen vast nog wel eens een brief over aardgasvrij aan een bewoner zonder aardgas. Excuses bij deze.

Wat we ook niet weten is welke aanpassingen er in de loop der jaren hebben plaatsgevonden aan de woningen. Dus hoe de huidige isolatiegraad is en wat je nog moet doen om straks comfortabel aardgasvrij te wonen.

Wat we wel weten is dat gesprekken met bewoners in een vroeg stadium helpen om de informatie die we niet hebben op te halen. Daarom gaan we met de buurten 2 jaar voor aanvang van de netversterking door Enexis in gesprek. Want de bouwkundige informatie is leuk om aan te rekenen voor een alternatief, maar de sociale kenmerken van de buurt zijn veel belangrijker om te komen tot een haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar plan. Voor de buurten die we tot nu toe spreken, is dat helaas niet gelukt. Maar we gaan de zorgen van bewoners ook daar een plek geven in de plannen.

En wat ook heel fijn is: we weten zeker dat de individueel elektrische oplossing mogelijk is, na de versterking van het elektriciteitsnet door Enexis. Dus we hebben één alternatief voor aardgas, maar zoeken naar meer. Dat heeft te maken met het feit dat individuele warmtepompen ook wat zorgen geven, zoals beschreven in paragraaf 2.5.

4.3 Welke aanpakken zijn er?

Er zijn twee manieren om aardgasvrij te gaan wonen. Je regelt het voor jezelf, of je doet het met een groepje bewoners. Dat eerste noemen we “individueel”, en dat laatste “collectief”.

Daarnaast zijn er verschillende type gebouwen, die je ook kunt “clusteren”. Denk aan monumenten, maar ook aan woningen met een gelijk bouwjaar. Als gemeente gaan we een planning maken om alle buurten in de gemeente te bezoeken. We verwachten ook initiatieven van bewoners op termijn, om zelf een plan te maken om aardgasvrij te wonen.

Hoe de gemeente daarbij kan helpen leggen we uit in hoofdstuk 5.

4.4 Wat zijn de uitdagingen?

Er zijn wel wat uitdagingen. Met het leggen van de aardgasvrijpuzzel hebben we overigens ook goed beeld hoe het kan worden, maar een paar puzzelstukjes blijven lastig te leggen.

4.4.1 Hoe moet ik dat allemaal betalen?

Dit is de meest gelezen paragraaf, durf ik bij voorbaat wel aan te nemen. Want het klopt, de gemeente helpt inwoners, maar zal niet (alles kunnen) betalen.

We weten dat er subsidies en fondsen voor inwoners beschikbaar zijn. Subsidies zijn er voor inwoners die geld beschikbaar hebben om te investeren. Immers, subsidie krijg je altijd na de uitvoering van de maatregelen, en dekt slechts een deel van de kosten.

De grootste zorg is gelegen bij de inwoners met financiële problemen en/of beperkte middelen. Want iedereen zal van het aardgas af moeten, maar wat nou als je geen geld hebt omdat te regelen. Of dat het eind van de maand al een uitdaging is.

Onze oproep is om bij financiële zorgen contact op te nemen met de gemeente.

Stuur een e-mail naar samendoenindalfsen@dalfsen.nl, of bel met 14 0529 (tussen 8:30 en 12:30 op werkdagen).

We kunnen vanuit diverse regelingen mogelijk hulp bieden bij het verminderen van de geldstress en verduurzamen van je woning.

4.4.2 Hoe zit dat met ecologisch onderzoek voor isoleren?

We hebben gebouwen in de gemeente, maar ook veel planten en dieren. Die laatste groep woont vaker in onze gebouwen dan dat mensen zich realiseren. Vleermuizen en verschillende soorten vogels zoeken beschutting in gebouwen. Ze doen dat in de spouw (vleermuizen) of onder het dak (mussen bijvoorbeeld). Laat dat nou net delen van een gebouw zijn die we willen isoleren. De Wet Natuurbescherming stelt daar eisen aan, en zegt zelfs dat de dieren niet verstoord mogen worden, zonder ontheffing.

De provincie Overijssel moet toezien op het naleven van de Wet Natuurbescherming, maar heeft gemeente gevraagd om zaken over te nemen om dat beter te regelen.

Komend jaar gaan we met alle betrokkenen binnen en buiten gemeente in overleg om te kijken of we een Soorten Management Plan kunnen gaan opstellen, die regelt dat inwoners geen onderzoek meer hoeven doen. Die kosten liggen nu rond de € 5.500 voor een particuliere woning. Met de extra kosten die de gemeente moet maken, kan het wel zijn dat we een bijdrage vragen aan bewoners. We verwachten in de zomer te kunnen vertellen of een bijdrage nodig is, of niet.

Eind 2025 brengen we nieuws aan alle inwoners hoe we ecologisch verder gaan.

4.4.3 Wat moet ik doen als mijn ketel stuk gaat?

Dus we gaan 36 buurten in 25 jaar bezoeken, gesprekken voeren, informeren en dan tenslotte een plan schrijven. Dat betekent dat we ongeveer elk jaar twee nieuwe wijken bezoeken. De planning opstellen is dus niet heel lastig. Maar dan is er geen rekening gehouden met de planning van Enexis.

Om beter te informeren wat slim is om in jouw buurt te doen, in afwachting van de nieuwe verwarmingsvariant, gaan we op www.dalfsen.nl buurtwebsites inrichten waar je straks meer informatie vindt als bijvoorbeeld antwoord op de vraag “mijn cv-ketel is stuk, wat moet ik nu doen?.”

Zo snel de planning van Enexis verder gaat, informeren we jullie direct.

Maar cv-ketels houden geen rekening met de planning van de gemeente of Enexis. Die gaan soms eerder kapot. Bel eerst de installateur, maar laat ook onze energieadviseur langs komen. Die kan helpen bij de vraag “wat moet ik nu doen?”.

En goed om te weten; vanaf 2026 is een duurzamere variant verplicht, en mogen geen cv-ketels meer worden geplaatst. En vanaf 2035 is heel belangrijk goed te kiezen bij het plaatsen van een nieuwe verwarmingsinstallatie; deze gaat 15 jaar mee, en in 2050 is er geen aardgas meer.

4.4.4 Ik heb hier helemaal geen zin in!

De grootste uitdaging zijn jullie zelf, beste inwoners. Veel mensen zien dat de verduurzaming van de woningen nuttig is, maar door allerlei goede redenen doe je dat liever niet zelf meer. Soms is dat de leeftijd, en een andere keer is het de portemonnee. Wij begrijpen dat verandering altijd spannend is, want je weet niet wat je krijgt.

We weten ook dat ongeveer 3% van de inwoners aardgasvrij in 2050 onzin vindt. En er zijn bewoners die een hekel hebben aan het woord “moeten”. En we “moeten” van het aardgas af. De discussie over de noodzaak is, zoals beschreven in paragraaf 2.1, is al een tijdje voorbij.

We hoeven het dan ook zeker niet met elkaar eens te worden, maar het is voor ons als gemeente wel fijn dat inwoners alle geluiden laten horen. Voor- maar zeker ook tegenstanders. Zonder wrijving geen glans is niet voor niks een gezegde. En ondanks dat we het misschien anders zien, kunnen we wel kijken waar we elkaar wel kunnen vinden.

Dus is de oproep; laat je horen, zodat we de zorgen die er bestaan zo goed mogelijk weg kunnen nemen. En soms ook het advies kunnen geven; dan laat je dat aan de volgende eigenaar van jouw woning.

4.5 Wanneer moet mijn woning aardgasvrij zijn?

2050. Maar was het maar zo makkelijk. Als we allemaal wachten tot 31 december 2049, dan moet Enexis op één dag alleen al in Dalfsen bij 10.000 woningen het aardgas afsluiten. Dit is natuurlijk niet realistisch, dus we zullen het stap-voor-stap moeten doen.

De keuze is, mede op basis van de opdracht van het Rijk, om dat buurt voor buurt te doen.

Het overstappen kan echter pas als de kabels en leidingen zijn aangepast aan het nieuwe verwarmingssysteem. Voor elektriciteit en gas regelt Enexis die planning, omdat zij eigenaar zijn van die kabels en leidingen. De planning maken voor het werkgebied van Enexis (Noordoost Nederland en Zuid-Nederland) is alleen al een hele klus.

Binnen de gemeente Dalfsen weten we op dit moment van 8 buurten wanneer Enexis de elektriciteitsleidingen gaat versterken:

2025	Pleijendal, Dalfsen
2025	Westerbouwanen, Nieuwleusen
2025	Ruitenveen, Nieuwleusen
2027	Bedrijventerrein De Grift
2027	Nieuwleusen Centrum-Zuid
2027	Gernermarke-Oosterdalfsen
2028	Nieuwleusen Noord
2028	Dalfsen Centrum

De brieven voor de bewoners van de buurten in 2025 zijn net de deur uit, en de buurten genoemd bij 2027 krijgen begin 2025 bericht. En de bewoners van buurten bij 2028 krijgen begin 2026 bericht.

Overigens betekent bovenstaand jaartal niet dat de buurt dan ook meteen aardgasvrij moet zijn. De datum waarop de buurt aardgasvrij moet zijn, stellen we, gemeente en buurtbewoners, samen vast op basis van onderzoek in de buurt.

Voor de andere buurten geldt; zo snel we weten wat de volgende wijken worden, laten we dat uiteraard weten. Wat je moet tot die tijd doen? Lees dan nog even paragraaf 2.5.

5. Wat doen we wel (en niet)?

De individuele elektrische oplossing (warmtepomp) is de enige duurzame alternatief, waarvan we als gemeente zeker weten dat we die kunnen organiseren met de betrokkenen. Als we inwoners informeren hoe ze daar stap-voor-stap kunnen komen zijn we als gemeente eigenlijk klaar.

Om dat de ruimtelijk impact best ingrijpend is, willen we graag kijken naar alternatieven, zoals we vertellen in paragraaf 2.4.3. En we kijken dan niet alleen naar gevolgen voor de (openbare) ruimte, maar ook financieel, sociaal, organisatie en techniek.

5.1 Wat doet de gemeente?

We hebben daarom uitgangspunten opgesteld, om beter te kunnen helpen bij de stappen naar aardgasvrij wonen. Meer informatie over “hoe helpen we bij de stappen” vind je in hoofdstuk 6.

Belangrijkste uitgangspunt is dat iedereen een haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar plan voor aardgasvrij wonen krijgt.

We realiseren ons dat we iedereen woning “op de kop zetten”, maar nog belangrijker is dat iedereen mee kan doen, ongeacht je financiële situatie.

Hieronder staan de verschillende uitgangspunten die we gebruiken bij de vraag “hoe helpen we je”.

1. Voor monumenten en gebouwen ouder dan 1965 onderzoekt de gemeente een duurzaam alternatieve verwarming, voorafgaand aan isolatie

Isoleren kost geld, en bij monumenten vaak veel extra geld, omdat er allerlei strenge regels zijn. Gemeente wil kijken of we monumenten eerst met een duurzame techniek aardgasvrij kunnen maken, waarbij de isolatie ‘niet perse voor 2035’ klaar hoeft te zijn.

2. We gaan actief informeren en helpen bij het isoleren van koopwoningen, met name woningen gebouwd tussen 1965 en 1991. Deze woningen zijn relatief goed (na) te isoleren.

Het isoleren van deze woningen is nodig om de isolatiewaarden zodanig te verbeteren dat het energieverbruik aanzienlijk daalt. Tegelijk kan dan ook een duurzaam verwarmingstechniek worden toegepast, waarvoor goede isolatie een vereiste is. De woningen dienen zoveel als mogelijk in 2035 in voldoende mate geïsoleerd te zijn.

3. We gaan actief informeren en helpen bij installatievragen van koopwoningen, met name woningen gebouwd na 1992. Deze woningen zijn voldoende geïsoleerd, en kunnen zonder aardgas.

Woningen die zijn gebouwd na 1992 voldoen in de meeste gevallen aan de minimale isolatiewaarden, om een aardgasvrije installatie te plaatsen. De uitdaging bij deze woningen is echter wat voor afgifte van warmte aanwezig is; vloerverwarming, radiatoren en wat voor type radiatoren. Soms is vloerverwarming als bijverwarming aanwezig. Kortom, er moet goed gekeken worden of de afgifte past bij een duurzame verwarming.

4. Plaatsing van een hybride warmtepomp geeft keuzevrijheid bij de overstap naar aardgasvrije variant (warmtepomp, warmtenet, biogas, waterstof)

Om de eerste besparing bij een duurzamere verwarming te realiseren is de hybride warmtepomp een optie. Er blijft nog een cv-ketel met aardgas voor warm water, en als de warmtepomp geen warmte kan maken. Gasbesparing van een hybride warmtepomp kan oplopen tot 70%. Met de plaatsing is daarnaast mogelijk om later alsnog over te stappen op elke andere duurzame verwarming zonder aardgas.

5. We willen het gebruik van koeling zoveel als mogelijk ontmoedigen, door inzet op zonwering, nachtventilatie, minder tegels in de tuin en groene daken en gevels

Komende jaren komen er meer buitenunits, die geluid maken. In de winter voor verwarming is niet heel erg, want dan zitten de meeste mensen binnen. Maar als ze ook koelen in de zomer, zal het zoemen in de verschillende tuinen toenemen. Terwijl er geluidloze alternatieven zijn om je huis beter koel te houden. Zonwering is de belangrijkste, maar ook met meer groen en minder stenen kan veel koelte worden gemaakt.

6. Inwoners die individueel verduurzamen (warmtepomp) informeren we actief over de stappen.

We waarderen iedereen die over wil stappen naar een duurzame verwarmingstechniek, maar kunnen niet bij 12.000 woningen op de koffie komen. Daarom richten we onze website www.dalfsen.nl in als informatieplaats. Voor iedereen beschikbaar, met informatie en hulp.

7. Collectieve buurtaanpakken en initiatieven van bewoners ondersteunen we actief. De organisatie van bijeenkomsten, uitvoeren van onderzoek en vastleggen van wijk- of initiatiefplannen willen we graag (samen) uitvoeren. We volgen hierbij de planning van Enexis.

De buurtaanpakken en initiatieven betreffen vaak een (grote) groep inwoners. Om die te helpen stellen we als gemeente graag handen en budget beschikbaar. Want grote stappen snel thuis. Je mag wachten tot wij een brief sturen, maar als je zelf een plan hebt, kom dan snel naar ons.

8. Bedrijven en maatschappelijke instellingen informeren we actief over de loketten van de provinciale en Rijksoverheid.

De gemeente heeft zeer beperkte middelen om bedrijven te kunnen ondersteunen. Budgetten en oplossingen zijn daarom te vinden bij provincie Overijssel en het rijk (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Nieuws en verwijzingen blijven we actief communiceren met bedrijven.

9. We werken bij buurtaanpakken nauw samen met de collega's van Bestaanszekerheid, om iedereen te kunnen helpen om financiële zorgen waar mogelijk weg te nemen

Eén van de belangrijkste zorgen zijn de financiële situatie van een deel van onze inwoners. We werken dan ook nadrukkelijk samen met alle collega's om niet alleen technisch te informeren, maar daadwerkelijk financiële hulp te bieden.

Uiteraard is de oproep bij uitgangspunt 8 niet te wachten op een bijeenkomst over aardgasvrij wonen, om je te melden met financiële zorgen. Bel zo snel mogelijk met de gemeente als je deze zorgen hebt!

5.2 Wat gaat de gemeente nog doen?

De negen principes uit paragraaf 5.1 zijn vooral gericht op woningeigenaren en bedrijven. Huurders kunnen we op dit moment alleen helpen met voorlichtingscampagnes.

5.2.1 We zoeken energiecoach(es) voor huurders

Dit jaar zetten we in om energiecoaches beschikbaar te hebben, die bij huurders kunnen kijken wat ze kunnen doen om energie te besparen. We hebben hierover contact met de woningcorporatie en de lokale duurzaamheidsinitiatieven (Dorpen van Morgen).

5.2.2 We zoeken klusteams voor bewoners, die niet zelf kunnen (kleine) klussen

Voor de uitvoering van kleine verduurzamingsklussen (bijvoorbeeld het plakken van tochtstrips, of radiatorfolie) onderzoeken we of we ook daar ondersteuning kunnen bieden aan bewoners. Dit kan voor zowel eigenaren als huurders, die niet de mogelijkheden of netwerk hebben om de klusjes zelf uit te voeren.

5.3 Hoe werkt een buurtaanpak...?

De planning voor zover bekend staat in paragraaf 4.5.

5.3.1 ...Voor de buurten Dalfsen Centrum en Polhaar?

Met de buurten Dalfsen Centrum en Polhaar zijn we sinds het voorjaar/zomer 2022 in gesprek, en we ronden het wijkuitvoeringsplan daar in december 2024 af.

Dit proces is tussentijds geëvalueerd, en dat doen we ook nog als we klaar zijn. De lessen die we hebben geleerd, passen we toe in de volgende buurten die we benaderen.

5.3.2 ...Voor de buurten Pleijendal, Westerbouwlanden en Ruitenveen

De gesprekken met deze buurten starten in februari 2024, waarbij we uitleggen welke aardgasvrije opties er voor de drie buurten zijn.

Zoals we in paragraaf 2.5 stelden; individueel elektrische verwarmen met een warmtepomp kan zeker, maar we bieden graag een alternatief. Er zitten wat haken en ogen aan een warmtepomp op buurniveau, die we graag met inwoners bespreken. Ook in die buurten moet eind december 2024 een wijkuitvoeringsplan liggen.

We weten dat dit proces kort is. In 9 maanden gaan we van informeren naar een plan, dit heeft te maken met de late communicatie door Enexis van hun planning.

5.3.3 ...Voor de buurten die we na 2025 bezoeken?

Voor de nieuwe buurten willen we twee jaar uittrekken tussen informatie en plan. Het eerste jaar willen we de buurt in. Zo leren we de buurt beter kennen, en krijgt u voldoende gelegenheid om uw vragen en zorgen met ons te delen.

Het tweede jaar gebruiken we om op basis van de vragen/zorgen samen met u te komen tot een wijkuitvoeringsplan. Op deze manier hebben we voldoende tijd om elkaar te leren kennen, en daarmee te komen tot een haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar plan voor jullie buurt.

5.3.3 Wat gebeurt er met een wijkuitvoeringsplan?

In een wijkuitvoeringsplan leggen we vast welke duurzame techniek(en) we toepassen in een buurt. Daarnaast komt er ook een jaartal in de planning te staan, wanneer het aardgasvrij wonen start.

“Even langs de notaris” betekent hier dat de gemeenteraad er over spreekt en het wijkuitvoeringsplan vaststelt in het Omgevingsplan van Dalfsen. Een route waar voor bewoners nog ruimte is voor bezwaar en zienswijzen.

6. Welke hulp biedt de gemeente?

Als je financiële hulp nodig hebt, neem dan contact op met de gemeente op nummer 14 0529.

Als je hulp nodig hebt bij het verduurzamen van je woning, is de website www.dalfsen.nl/aardgasvrij een startpunt voor informatie.

In dit hoofdstuk zetten we alle hulp voor je op een rijtje, en zie je ook meteen voor de wie de hulp het meest handig is.

Wat?	Website van de gemeente Dalfsen
Voor wie?	Alle inwoners
Wat levert het me op?	<ul style="list-style-type: none"> • Alle informatie over aardgasvrij wonen en de stappen om aardgasvrij te wonen • Per buurt is een site beschikbaar met info (in de loop van het jaar)
Waar vind ik meer informatie	www.dalfsen.nl/aardgasvrij

Wat?	Energieadviseur
Voor wie?	Alle woningeigenaren
Wat levert het me op?	Stappenplan om aardgasvrij te wonen voor jouw woning
Waar vind ik meer informatie	www.duurzaambouwluket.nl (voor het maken van een afspraak)

Wat?	Duurzaam Bouwloket
Voor wie?	Alle inwoners
Wat levert het me op?	<ul style="list-style-type: none"> • Alle informatie over verduurzamen en subsidies • Een afspraak met de energieadviseur
Waar vind ik meer informatie	www.duurzaambouwloket.nl

Wat?	Energiezuinig en comfortabel Wonen
Voor wie?	Alle woningeigenaren
Wat levert het me op?	<ul style="list-style-type: none"> • Alle informatie over verduurzamen van je woning • Webinars en bijeenkomsten waar je vragen kunt stellen • Energiecoach die je helpt met jouw woningplan maken
Waar vind ik meer informatie	www.duurzaambouwloket.nl/hardenberg/webinars

Wat?	Groene Menukaart
Voor wie?	Alle woningeigenaren met een monument
Wat levert het me op?	Alle informatie over verduurzamen van je monument
Waar vind ik meer informatie	www.degroenemenukaart.nl/nl

Wat?	Duurzame Huizenroute
Voor wie?	Alle woningeigenaren
Wat levert het me op?	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheden om te leren van de burens over verduurzamen • De mogelijkheid zelf burens te informeren over verduurzaming van jouw woning • Inspiratie en kennis van je woning de mogelijkheden in je buurt
Waar vind ik meer informatie	https://duurzamehuizenroute.nl/

Wat?	Verzilverlening
Voor wie?	Alle woningeigenaren met een woning met overwaarde
Wat levert het me op?	Een lening voor de verduurzaming van je woning (als je voldoet aan de voorwaarden voor de lening).
Waar vind ik meer informatie	www.dalfsen.nl/verzilverlening

Wat?	Regeling Aanpak Energiearmoede
Voor wie?	Alle inwoners met financiële problemen
Wat levert het me op?	<ul style="list-style-type: none"> • Een gesprek over de financiële problemen • Een eerste stap in het verduurzamen van de woning
Waar vind ik meer informatie	samendoenindalfsen@dalfsen.nl

Wat?	Regeling Lokale Aanpak Isolatie
Voor wie?	Alle inwoners met een slecht geïsoleerde woning (label D, E, F of G) met een WOZ waarde lager dan € 392.000
Wat levert het me op?	<ul style="list-style-type: none"> • Een financiële bijdrage aan de isolatie van je woning • Een financiële bijdrage aan de ventilatie van je woning
Waar vind ik meer informatie	www.dalfsen.nl/isolatiesubsidie

7. Met wie doen we het samen?

We kunnen het niet allemaal zelf. Het is een grote opgave, en gelukkig hebben we hulp.

7.1 Hoe helpt het rijk?

Voor gemeenten zorgt het Rijk voor wet- en regelgeving en stelt het geld ter beschikking. Daarnaast helpt het Rijk ook met delen van kennis.

Het geld dat we krijgen is er soms voor extra collega's, maar ook steeds vaker om groepen inwoners te helpen met verduurzamen. In hoofdstuk 6 staan twee regelingen genoemd, waarbij we geld krijgen, om inwoners te helpen. Rijk stelt de voorwaarden, en wij voeren uit.

Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) zorgt dat kennis van gemeenten wordt gedeeld. De zogenaamde Proeftuinen Aardgasvrij Wonen geeft ons als gemeente heel veel informatie. Zo hoeven we het wiel niet zelf uit te vinden?

Ook voor inwoners stelt het Rijk geld beschikbaar in de vorm van subsidies en fondsen. De bekendste subsidie is de Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE). Maar ook voor Vereniging van Eigenaars is er subsidie [Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing \(ISDE\) \(rvo.nl\)](#)
[SVVE: subsidie voor verduurzamingsmaatregelen \(rvo.nl\)](#)

Bedrijven hebben aparte subsidies en fiscale regelingen, waarbij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een belangrijke instelling is. [Subsidie- en financieringswijzer \(rvo.nl\)](#)

Het Nationaal Warmtefonds en het Landelijk Noodfonds zijn bekende fondsen specifiek gericht op het ondersteunen bij verduurzamen van gebouwen, en hulp bij financiële problemen. <https://www.warmtefonds.nl/>
[Tijdelijk Noodfonds Energie](#)

7.2 Hoe helpt de provincie?

Voor gemeenten heeft de provincie vaak een ondersteunende functie; het organiseert maandelijks bijeenkomsten waar alle gemeenten uit West-Overijssel elkaar ontmoeten en leren van elkaars projecten. Tegelijk hebben ze ook geld vanuit het rijk om regionale onderzoeken te organiseren.

Voor ondernemers en maatschappelijke instellingen (sportverenigingen, kerk, e.d.) heeft de provincie een loket en gelden om te helpen met verduurzamen.

[Zoeken in subsidies - Loket provincie Overijssel](#)

7.3 Hoe helpt de woningbouwvereniging?

In onze gemeente zijn twee woningbouwverenigingen aanwezig, namelijk Vechthorst en Vechtdal Wonen. Zij hebben opdracht van het rijk om hun woningen te verduurzamen.

Gemeente en woningbouwverenigingen praten elkaar bij over de plannen, om te voorkomen dat er dadelijk nieuwe cv-ketels worden geplaatst in een buurt, die een jaar later van het aardgas af moet.

Wat we ook proberen is samen te werken als de woningbouwvereniging hun woningen wil verduurzamen. We proberen dan ook zoveel als kan koopwoningen in de directe buurt 'mee te nemen'.

7.4 Hoe helpt Enexis?

Enexis is druk met het plannen van haar werkzaamheden. Het versterken van het elektriciteitsnet is zo'n grote opgave dat we nog niet voor alle 36 buurten weten wanneer Enexis er gaat beginnen.

De versterking voeren ze uit naast het reguliere onderhoud. De elektriciteit- en gasleidingen moeten veilig blijven. En bij de woningen die nu al aardgasvrij zijn worden de huisaansluitingen van het aardgas al verwijderd.

Enexis is dus wel even druk, maar door regelmatig met elkaar af te spreken helpen we jullie beter te informeren. Enexis is hiervoor zelf ook druk bezig, om te zorgen dat er een goede toelichting komt bij wat het versterken van het elektriciteitsnet betekent voor jullie woningen.

7.5 Hoe helpen de maatschappelijke partners?

De warmtetransitie is veel techniek, maar moet worden uitgevoerd door jullie. En jullie hebben net als wij soms hulp nodig. In onze gemeente zijn diverse organisaties aanwezig die inwoners helpen met de dagelijkse zorgen.

Voor mensen die er niet uit komen kunnen de maatschappelijk partners (denk aan Humanitas, Saam Welzijn, Voedselbank, en dergelijke) helpen bij je zorgen. En bij bijvoorbeeld financiële zorgen kunnen ze je doorverwijzen naar de gemeente. Met onze regelingen kunnen we in veel gevallen helpen.

7.6 Hoe helpen bewonersinitiatieven?

In onze gemeente hebben we in elke kern een actieve duurzaamheidsvereniging of -stichting. Groen Gebogen in Dalfsen, Nieuwleusen Synergie, Duurzaam Oudleusen, Duurzaam Hoonhorst en Duurzaam Leefbaar Lemelerveld. Samen vormen ze de Dorpen van Morgen, die veel acties uitvoeren.

De warmtescan actie in de winter is bij veel bekend, en helpt bij het verduurzamen van je woning. En zo doen ze meer, om te zorgen dat we samen duurzaam blijven wonen.

Bewonersinitiatieven helpen de gemeente het meer samen te doen, dus elk initiatief wordt gewaardeerd. Heb je een initiatief, dan kun je dat melden op aardgasvrij@dalfsen.nl.

7.7 Hoe helpen uitvoerende bedrijven?

De gemeente verduurzaamt geen gebouwen. Daarvoor zijn er aannemers en installateurs, die dat heel goed kunnen uitvoeren. En inwoners doen het ook vaak zelf, met hulp van materialen van de bouwmarkten.

We proberen projecten en initiatieven op het gebied van verduurzamen ook te koppelen aan de lokale bedrijven.

Een stap die we nog willen maken is hierbij ook financiële dienstverlening en makelaars te betrekken, zodat woningeigenaren snel de weg kunnen vinden van plan naar verduurzamen.

7.8 Hoe helpen ondernemers(verenigingen)?

We hebben 36 buurten in Dalfsen, waarvan er 4 bedrijventerreinen zijn met enkele woningen. Bedrijventerrein De Grift staat voor Enexis voor 2027 op de planning om het elektriciteitsnet te versterken. Door met ondernemers én bewoners te praten over deze ontwikkeling, en de plannen die bewoners zelf hebben kunnen we samen komen tot een beter wijkuitvoeringsplan.

7.9 Hoe helpen adviesbureaus?

Gemeente en inwoners weten heel veel van hun buurt, zowel op sociaal als technisch vlak. Soms gaat het rekenen aan een nieuwe techniek ons beide de pet te boven, en is het handig een bedrijf in te huren. Met name bij onderzoek naar duurzame verwarmingstechnieken zal dat regelmatig gebeuren. Soms regelt de gemeente dat, en bij buurtaanpakken regelen we dat samen met bewoners.

8. Waar moeten we op letten?

De puzzel die warmtetransitie is, wordt steeds een beetje completer. En eerlijk, er liggen al best wel veel stukjes op hun plek. Tegelijk ontbreken ook nog wat stukjes (netcongestie, ecologisch onderzoek), en kan het zijn dat de puzzel nog groter wordt door extra stukjes. Die extra stukjes kunnen komen van diverse kanten.

8.1 Wat betekent de nieuwe regering voor de gemeente?

Niks zo veranderlijk als de politiek. Terwijl we het in dit programma hebben over een termijn tot 2050, dat is best spannend! Toch denken we met onze plannen de juiste stappen te zetten. .

Komende jaren zijn er nogal wat mijlpalen gepland voor de warmtetransitie:

- Vaststellen Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) – jun 2024
- Vaststellen Wet collectieve warmte (Wcw) – jun 2024
- Verplichting toepassen (hybride) warmtepompen – jan 2026
- 1,5 van de 7 miljoen woningen aardgasvrij – jan 2030

Met de uitslag van de recente verkiezingen in het achterhoofd kunnen wijzigingen in planning en inhoud ontstaan van voornoemde mijlpalen.

Dat betekent dat we flexibel zullen moeten zijn als gemeente, maar ook de inwoners. Want dat wil soms ook zeggen dat we langer moeten antwoorden “dat we dat nog niet weten, zolang we in Den Haag nog geen nieuwe regering hebben”.

De verwachting is overigens niet dat aardgasvrij van de baan is met de nieuwe regering, maar we weten dat natuurlijk niet zeker.

8.2 Mogen bewoners ook zelf plannen wanneer ze aardgasvrij willen zijn?

In de eerste versies van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie staat dat de gemeente elke 5 jaar een warmteprogramma moet schrijven vanaf 2026, met daarin de planningen wanneer buurten aardgasvrij zullen zijn.

Samen met Enexis proberen we dat elke 5 jaar zo goed mogelijk te doen, waarbij we dus de buurt ingaan om te bespreken welke mogelijkheden de buurtbewoners hebben.

Met alle verwachte financiële ontwikkelingen rondom de warmtetransitie verwachten we ook dat inwoners niet altijd op ons blijven wachten, maar graag zelf het heft in handen nemen.

Afgelopen januari is bijvoorbeeld de belasting op aardgas gestegen en die van elektriciteit verlaagd. We merken ook dat een goed energielabel zorgt voor een hogere woningwaarde, dus isolatie en duurzaam verwarmen loont bij verkoop.

In de toekomst verwachten we ook dat het vastgoedrecht voor de gasmeter duurder zal worden, als steeds minder inwoners aardgas gebruiken. Zelfde onderhoudskosten, minder betalende inwoners.

Ook hier, we weten het niet helemaal zeker, maar als je zelf met je buurt een plan wilt maken, waarderen we dat zeer! Het antwoord is dus “ja,graag!”.

8.3 Gaat mijn straat dan elke jaar op de kop?

Eerlijk antwoord: misschien wel. Nou niet elk jaar, maar we weten nog niet of we het onderhoud van riolering, wegen, verlichting en dergelijke kunnen laten samenvallen met de wijkuitvoeringsplannen.

Niet dat we dat niet willen, maar er zijn dingen die het lastig maken de belofte te doen.

De eerste is dat we nog niet voor alle buurten een planning hebben, wanneer Enexis aan het werk gaat. Dat is de eerste werkzaamheid die we willen koppelen aan onderhoud en/of vervanging.

Tweede ding is dat we niet weten wat er gaat komen in een buurt, als we nog niet met jullie hebben gesproken. We weten dat de versterking van de elektriciteitskabels voldoende is voor warmtepompen in de hele buurt, maar misschien willen bewoners toch nog checken of er geen alternatief is.

8.4 Mijn burens hebben het niet zo breed, help je die ook?

Het liefst schrijven we hier een volmondig "ja", maar dat weten we niet zeker.

We hebben op dit moment geld om inwoners met financiële problemen te helpen met het verduurzamen van hun woning. Aanmelden kan door te bellen met de gemeente (14 0529) of mailen naar samendoenindalfsen@dalfsen.nl. Deze regeling loopt tot december 2025.

Daarnaast is recent een subsidieloket geopend voor oudere slecht geïsoleerde woningen. Deze subsidie loopt tot december 2025, maar wordt naar verwachting komende 3 jaren aangevuld. Maar goed, paragraaf 7.1 blijft ook hier van toepassing.

Met dit geld kunnen we schatten we zo'n 700 gezinnen helpen de komende jaren. Of er nieuwe gelden of fondsen komen binnen de gemeente hangt veel af van de politiek in onze eigen gemeenteraad en het rijk.

We weten echter dat dit het aandachtspunt is van de warmtetransitie, dus we zetten ons in voor alle inwoners om te helpen.

9. Wie moet ik hebben bij de gemeente?

We bouwen dit jaar hard op de website www.dalfsen.nl/aardgasvrij om te zorgen dat alle informatie over verduurzamen snel te vinden is voor al onze inwoners en ondernemers.

Je kunt ons natuurlijk ook bellen via het telefoonnummer van de gemeente, namelijk 14 0529. Medewerkers van het cluster Duurzaamheid staan je graag te woord.

Wil je meer informatie, en tegelijk een leuke wandeling, ga dan langs bij de infopunten in de Kulturhusen in jouw dorp.

Verder gaan we met de buurtaanpakken ook van onze stoel komen, en de wijk in te gaan. Niet alleen om bijeenkomsten te organiseren en presenteren, maar ook om te horen hoe het met je gaat, en waar je tegenaan loopt bij de verduurzaming van jouw woning.

9.1 Wie werken er allemaal in het team Warmtetransitie?

We zijn van Cluster Duurzaamheid. Dat is een team van medewerkers binnen de gemeente. Deze opdracht kun je niet alleen bedenken en uitvoeren.

In het team Warmtetransitie is de projectleider warmtetransitie van de cluster Duurzaamheid de voorzitter. Verder is er een projectmedewerker van cluster Duurzaamheid die deelneemt, en een collega van de afdeling Communicatie.

Omdat 80% van ons werk bestaat uit praten met inwoners is er een adviseur participatie betrokken.

Tenslotte gaat het om veel geld, dus iemand van financiën is handig, en we willen weten hoe paragraaf 7.1 zich ontwikkelt, dus hebben we een strategisch adviseur in het team.

Is dit heel interessant voor jou als bewoner? Misschien niet. Tegelijk laat dit hopelijk wel zien dat we als gemeente echt ons best doen het beste wijkuitvoeringsplan te maken voort de buurten, die haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar zijn. Door de juiste kennis bij elkaar te brengen in de organisatie.

Wat dit team naar verwachting ook gaat doen, is zorgen dat we niet stilvallen. Met de inzet van alle bovengenoemde medewerkers kunnen we onze afspraken beter plannen en nakomen, en proberen voor een steeds langere termijn te laten zien wat we van plan zijn.

Tot op heden was veel 'zomaar', of 'hé, dit is interessant', omdat alles nog nieuw was voor alle gemeenten. Daar willen we van af, en we denken dat zo te kunnen verzorgen.

9.2 Kan ik meepraten met het team Warmtetransitie?

In de buurten Dalfsen Centrum en Polhaar werken we met klankbordgroepen. Dat is een duur woord voor bewoners die ons bij de les houden als het gaat over de dingen die we willen doen als gemeente.

Op dit moment is er geen klankbordgroep van bewoners, die in het algemeen 'meepraat' met de warmteprogramma. Dus niet op buurtniveau, maar over de dingen die we in dit plan hebben opgeschreven.

Mochten er nu mensen dit stuk lezen en denken, dat wil ik wel, meld je dan aan op aardgasvrij@dalfsen.nl en we gaan kijken hoe we dat kunnen organiseren. Dus geen belofte, maar wel degelijk een poging weer meer samen te gaan kijken wat het beste is voor onze gemeente.

10. Wanneer komt er een nieuw warmteprogramma?

In 2026. De titel op de voorkant verradt dat denk ik wel. We gaan dit programma vanaf half 2025 evalueren, en waar nodig aanpassen. Het nieuwe warmteprogramma loopt dan van 2026 tot 2031. En daarna doen we dat elke 5 jaar.

De reden om dat zo te doen is dat de aankomende Wet gemeentelijke instrumenten gemeente dat zo heeft gesteld in de concept versie. Spannend dus om te weten of dat in juni 2024 ook zo door de Tweede en Eerste Kamer wordt goedgekeurd.

11. Wat gaan we doen tussen 2024 en 2050?

We weten nog niet alles, maar tot 2028 ook al best wel wat. Daarom ook goed dat we deze planning elke 5 jaar bij te werken.

We overwegen om dat jaarlijks te doen, of bij nieuwe informatie. Maar dat moeten we zelf nog ontdekken. Hoe dan ook worden nieuwe ontwikkelingen gevolgd, en waar nodig draaien we linksaf als dat slimmer is. Ook al stond er 'rechtsaf' in dit programma.

11.1 Wat is er gebeurt tot nu toe?

2022	Voorjaar 2022	Start verkenning warmtenet Polhaar
	Zomer 2022	Start verkenning warmtenet Dalfsen Centrum
	Herfst 2022	Start pilot Regeling Aanpak Energiearmoede
2023	Voorjaar 2023	Afronding verkenning Dalfsen Centrum en Polhaar (voorkeur: anders elektrisch/waterstof)
	Zomer 2023	Oplevering eerste woning pilot Regeling Aanpak energiearmoede
	Herfst 2023	Vervolg verkenning Dalfsen Centrum en Polhaar (organisatie)
		Taskforce (energie)armoede verbreedt naar Bestaanszekerheid
		Planning eerste wijken verzwaring door Enexis bekend
		Start wijkanalyse Pleijendal, Westerbouwlanden en Ruitenveen
Vorbereiding participatieproces		

De eerste twee buurten zijn volop in gesprek met de gemeente over welke keuzes ze kunnen maken om te komen tot een aardgasvrije buurt.

Tegelijk zijn we achter de schermen druk geweest het verzamelen van informatie voor onze website, zodat inwoners goed geïnformeerd kunnen worden. Veel hulpmiddelen moesten worden vernieuwd, wat betekent dat er veel gesproken moet worden over nut en noodzaak van externe websites en inhuur van experts.

Tussen door kwam de energiecrisis, die veel inwoners hard raakte. Als gemeente zijn we er om kwetsbare mensen te helpen. Het vinden van elkaar was echter niet altijd even makkelijk.

De eerste twee jaren van de vaststelling van de Transitievisie waren vooral zoeken naar "Hoe?". Hoe pakken we de wijkgesprekken goed aan? Hoe vinden we de goede informatie voor inwoners, en hoe delen we die zo snel en goed mogelijk? Hoe vinden we inwoners met financiële problemen om ze te kunnen helpen er weer bovenop te komen?

Na twee jaar hoe hebben we een goede richting.. Daarom ook dit warmteprogramma. Hierin staat wat we intussen hebben geleerd, en wat nog moet worden uitgezocht.

In 2024 stellen we vijf (!) wijkuitvoeringsplannen op met buurtbewoners.
 In 2024 zorgen we dat alle verzamelde informatie makkelijk en eenvoudig te vinden is.
 In 2024 vinden we een oplossing voor de hobbels bij isoleren en de buurten waar de elektriciteitsnetten worden versterkt.

Na 2 jaar puzzelen gaan we nu echt aan de slag! De volgende tabellen laat we de belangrijkste doelen van de komende jaren 2024 en 2025 zien. Maar ook wat we al weten van na 2025.

Tijd van denken is voorbij, we gaan aan de slag!!

11.2 Wat gebeurt tot en met 2025?

2024	Voorjaar 2024	Verbreding inzet Regeling Aanpak Energiearmoede (+huurders)
		Ter inzage leggen warmteprogramma voor alle Dalfsenaren
		Start verkenning aardgasvrij Pleijendal
		Start verkenning aardgasvrij Westerbouwlanden
		Start verkenning aardgasvrij Ruitenveen
		Vaststellen warmteprogramma door gemeente
		Verkenning mogelijkheden hulp bij isoleren en ecologie (SMP)
	Zomer 2024	Vaststellen Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie
	Winter 2024	Opleveren wijkuitvoeringsplan Dalfsen Centrum
		Opleveren wijkuitvoeringsplan Polhaar
		Opleveren wijkuitvoeringsplan Pleijendal
		Opleveren wijkuitvoeringsplan Westerbouwlanden
		Opleveren wijkuitvoeringsplan Ruitenveen
Opleveren besluit implementatie SMP		
Rapportage voortgang aan gemeenteraad		
2025	Voorjaar 2025	Start toepassen wijkuitvoeringsplan Dalfsen Centrum
		Start toepassen wijkuitvoeringsplan Polhaar
		Start toepassen wijkuitvoeringsplan Pleijendal
		Start toepassen wijkuitvoeringsplan Westerbouwlanden
		Start toepassen wijkuitvoeringsplan Ruitenveen
		Start buurtaanpak Nieuwleusen Centrum Zuid (de wijk in)
		Start buurtaanpak De Grift (de wijk in)
		Start buurtaanpak Gernermarke Oosterdalfsen (de wijk in)
	Zomer 2025	Start evaluatie en aanpassen warmteprogramma
	Winter 2025	Presentatie warmteprogramma 2026-2030

In december 2025 loopt de Regeling Aanpak Energiearmoede af. De gelden die eventueel over zijn worden dan teruggegeven aan het rijk.

In 2024 en 2025 kunnen we (met de huidige kennis) extra geld vragen voor de Regeling Lokale Aanpak Isolatie. Zo snel de aanvraagdata bekend zijn, vragen we aanvullende gelden aan.

Op deze manier kunnen we inwoners helpen met isolatie, ook als je budget niet heel hoog is.

11.3 Wat gebeurt van 2026 tot en met 2030?

2026	Voorjaar 2026	Start buurtaanpak Nieuwleusen Noord (de wijk in)
		Start verkenning aardgasvrij Nieuwleusen Centrum Zuid
		Start verkenning aardgasvrij De Grift
		Start verkenning aardgasvrij Gernermarke Oosterdalfsen
	Zomer 2026	Implementatie verplichting (hybride) warmtepomp
	Winter 2026	Opleveren wijkuitvoeringsplan Nieuwleusen Centrum Zuid
		Opleveren wijkuitvoeringsplan De Grift
Opleveren wijkuitvoeringsplan Gernermarke Oosterdalfsen		
Tussenevaluatie 1-7 miljoen woningen aardgasvrij		
	Rapportage voortgang aan gemeenteraad	
2027	Voorjaar 2027	Start toepassen wijkuitvoeringsplan Nieuwleusen Centrum Zuid
		Start toepassen wijkuitvoeringsplan De Grift
		Start toepassen wijkuitvoeringsplan Gernermarke Oosterdalfsen
		Start verkenning aardgasvrij Nieuwleusen Noord
		Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2027	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
	2028	Voorjaar 2028
Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)		
Winter 2028		Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2029	Voorjaar 2028	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2028	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2030	Voorjaar 2028	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Zomer 2029	Start evaluatie en aanpassen warmteprogramma
	Winter 2029	Presentatie warmteprogramma 2031-2035

We verwachten met de nieuwe planning van Enexis steeds beter vooruit te kunnen plannen als het gaat over buurtaanpakken. Uiteraard informeren we buurtbewoners bij aanvullingen in de planning van Enexis.

Eind 2030 checken we ook of in de gemeente Dalfsen 1 op de 7 woningen aardgasvrij is (14%).

11.3 Wat gebeurt van 2031 tot en met 2050?

2031	Voorjaar 2031	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2031	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2032	Voorjaar 2032	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2032	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2033	Voorjaar 2033	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2033	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2034	Voorjaar 2034	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2034	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2035	Voorjaar 2035	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Zomer 2035	Start evaluatie en aanpassen warmteprogramma
	Winter 2035	Presentatie warmteprogramma 2035-2040
2036	Voorjaar 2036	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2036	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2037	Voorjaar 2037	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2037	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2038	Voorjaar 2038	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2038	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2039	Voorjaar 2039	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2039	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2040	Voorjaar 2040	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Zomer 2040	Start evaluatie en aanpassen warmteprogramma
	Winter 2040	Presentatie warmteprogramma 2041-2045
2041	Voorjaar 2041	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2041	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2042	Voorjaar 2042	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2042	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2043	Voorjaar 2043	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2043	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2044	Voorjaar 2044	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Winter 2044	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2045	Voorjaar 2045	Start buurtaanpak nieuwe wijk(en) (de wijk in)
	Zomer 2045	Start evaluatie en aanpassen warmteprogramma
	Winter 2045	Presentatie warmteprogramma 2046-2050

2046	Voorjaar 2046	
	Winter 2046	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2047	Voorjaar 2047	
	Winter 2047	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2048	Voorjaar 2048	
	Winter 2048	Rapportage voortgang aan gemeenteraad
2049	Voorjaar 2049	Start inventarisatie aardgaswoningen
	Zomer 2049	
	Winter 2049	Oplevering aardgasvrij Dalfsen
2050	Voorjaar 2050	Start evaluatie warmteprogramma
	Winter 2050	Rapportage voortgang aan gemeenteraad